

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Oplysninger

om

Den nye Real- & Latinskole

paa

Værnedamsveien 15. Sidebygningen.

Ved

F. Laur. Jørgensen,
cand. theol.

Kjøbenhavn.

I. Gehens Bogtrykkeri.

1873.

Statens pædagogiske Studiesamling
København V.

I.

Almindelige Oplysninger.

Undertegnede har efter at have taget theologisk Embedsexamen i flere Aar undervist i „Efterslægtsselskabets Realskole“. Fra denne min Virksomhed kan jeg fremlægge særdeles smigrende Vidnesbyrd af den anerkjendt dygtige Skolemand, Hr. Prof. Brix. Senere foretog jeg flere Reiser til Udlandet og fik derved Leilighed til at gjøre mig bekjendt med Skole- og Undervisningsvæsenet paa adskillige Steder, hvor det er bedst ordnet.

Det er nu min Agt til April Flyttedag at grundlægge en Skole. Jeg har dertil sikkert mig et lyst og rummeligt Lokale i Sidebygningen, Værnedamsveien 15. Til denne Bygning, som udelukkende er opført

og indrettet til Skolelokale, og hvoraf 1 Værelse er Gymnastikværelse, hører ogsaa en særskilt, grusbelagt Legeplads.

For at kunne faa Skolen uddannet til et ensartet Hele agter jeg at begynde med Drengene under 11 Aar. Og jeg vil ved denne Leilighed bemærke, at min Skole ikke optræder som Concurrent med allerede bestaaende Skoler ved at tilbyde den samme Undervisning for en ringere Betaling. Min Skole vil tværtimod fra Begyndelsen af være anlagt paa et begrænset Antal Børn, og jeg henvender mig derfor til de Forældre, hvem det ikke falder vanskeligt at betale noget Mere end almindeligt fra Først af, naar de saa til Gjengjæld have Sikkerhed for, at Børnenes Forberedelse og Uddannelse bliver grundigere og omhyggeligere, end den efter Sagens Natur sædvanlig kan blive i vore Skoler.

Og for at begynde med Begyndelsen vil det da være Hensigten fra første Færd at lade Drengen træde i det rette inderlige Forhold til Skolen. Det er en i vore Sko-

ler meget almindelig Fremgangsmaade, at der gives selv de smaa Børn Lectier for, som de ikke selvstændig kunne magte. I Begyndelsen hjælpes de da af Forældrene, i Regelen vel Moderen — og dette har sin smukke og gode Side — men i Aarenes Løb kunne Forældrene ikke undvære den Tid, som denne Hjælp vilde udfordre, og der antages da en „Lærer“, i Almindelighed vel en Studerende, til at gennemgaa Lectierne med Børnene om Eftermiddagen. De uheldige Følger heraf ere øiensynlige: Eleverne faa herved en altfor lang Skoletid — thi dertil maa dog ogsaa de omtalte Eftermiddagstimer regnes — og det Allerværste er, at det personlige Udbytte bliver altfor ringe, thi det, Eleven den næste Dag præsterer paa Skolen, er ikke Produktet af hans egen Selvvirksomhed, men Noget der mekanisk er bibragt ham af Andre, Og herved skeer det da desværre kun altfor let, at de unge Mennesker forlade Skolen uden at have Noget, som de med Rette kunne kalde deres aandelige Ejendom.

Men Skylden derfor er for en væsentlig Deel Skolens, som ikke i rette Tid har sørget for at vække Elevernes Selvvirk-somhed og lede den i den rigtige Ret-ning. I Modsætning hertil vil det i min Skole blive overholdt som Princip, at hver enkelt Elev bliver fra Begyndelsen af le-det til at lære at lære, saa han vel hjæl-pes, men kun for senere at kunne hjælpe sig selv.

En ganske speciel Opmærksomhed vil der i min Skole blive henvendt paa Sprog-undervisningen. Som bekjendt offres der i vore Dage megen Tid paa Sprog i Sko-lerne, og ikke desto mindre er der hos de unge Mennesker, som træde ud af Skolen, i Almindelighed et saare ringe Kjendskab til de Sprog, de ere underviste i i Skolen; dette viser sig for de nyere Sprogs Ved-kommende i en stor Ubehjælpsomhed med Hensyn til at kunne tale dem. Og nu veed jeg vel, at Skolen ikke nærmest vil lære Drengene at kunne tale foruden deres eget Sprog ogsaa Tydsk, Fransk og Engelsk,

det vilde ogsaa være umuligt. Men Skolen fjærner sig ikke desto mindre for meget fra Livet, naar den ved Sprogundervisningen lader det Grammatiske altfor eensidig træde frem, ja saa overveiende, at man fristes til at spørge sig selv, om Eleverne ikke lære Sproget for Grammatikens Skyld, medens dog det naturlige Forhold er, at Grammatiken læres for Sprogets Skyld som den uundværlige høist vigtige Betingelse for den rette Indsigt i Sproget. I denne Henseende syndes der, som bemærket, i vore Skoler; men disse Forsyndelser have rigtignok for de fleste Skolers Vedkommende en naturlig Grund. Af pecuniære Hensyn ere de nemlig tvungne til at overlade Sprogundervisningen i de nederste Classer til Folk, i Regelen yngre Studerende eller Candidater, som ingenlunde ere et fremmed Sprog mægtige. Det er da ganske naturligt, at saadanne Lærere maa vælge den Methode i Undervisningen, som kort udtrykkes i Ordene: „Læsebog og Grammatik“ o: Der examineres i et Stykke

af Læsebogen og høres i et Stykke af Grammatiken. Og saaledes gaaer det den ene Time efter den anden, en Lærer af den omtalte Slags kan ikke indlade sig paa f. Ex. at lade Eleverne gjengive i det fremmede Sprog en eller anden efter deres Standpunkt afpasset Fortælling, som han selv iforveien har fortalt dem, eg saaledes vænne dem til praktisk at benytte det Lærte; thi dette, saa simpelt det end synes, fordrer dog et Herredømme over Sproget, som en saadan Lærer ikke har. Og endnu mindre kan der være Tale om efterhaanden at lade Undervisningen foregaa i vedkommende Sprog selv og derved vænne Eleverne til, med den Behændighed, som erhverves ved Øvelse, at give deres Tanke det correcte Udtryk. Først i de sidste, maaskee endog det allersidste Aar faa Eleverne med en Faglærer at gjøre, men selv om denne ogsaa opfatter det som en Deel af sin Opgave at hjælpe sine Elever til at tale Sproget, saa kan han dog ikke gjøre Alt godt, hvad der tidligere er forsømt.

Det er altsaa min Bestemmelse, at jeg i den af mig begyndte Skole vil, naar Sprogundervisningen begyndes, lade denne foregaa efter følgende Grundregel: Ingen kommer til at undervise i et Sprog, medmindre han har vedkommende Sprog fuldstændig i sin Magt.

Til ovenstaaende Antydninger af min Skoles Charakter vil jeg her indskrænke mig, jeg troer ikke, man vil finde noget Revolutionært deri; men maaskee vil en eller anden ældre Skolemand mene, at der her er opstillet et Ideal, som ikke kan naaes i Praxis. Jeg vil dertil kun svare, at jeg er kommen til mine Anskuelser gennem et grundigt Studium af Pædagogiken, gennem fleeraarig Beskæftigelse med Opdragelse og Undervisning i Familier og i Skoler, saavel her som i Udlandet, og gennem Samtaler med ansete Pædagoger, ikke alene af vore egne men ogsaa af fremmede.

Det er mit faste Haab, at det vil vise sig, at de Forældre, som betro mig deres Børn, ikke have truffet et daarligt Valg.

II.

Skolens senere Indretning og Maal som Real- & Latinskole.

Naar saadanne Børn som de, hvorpaa min Skole er beregnet, af deres Forældre anbringes i en Skole, saa skeer det vel fra Forældrenes Side ganske i Almindelighed i den Hensigt at lade deres Børn lære saa meget som mulig; men med denne almindelige Plan forbinde sig dog gjerne specielle Formaal. De Fleste ønske helst, at Skoleuddannelsen kunde ende med Afgangsexamen til Universitetet, „Studentereksamen“ har til alle Tider havt en ikke ringe Betydning som Borgen for en vis almeen-videnskabelig Dannelse. Andre ønske

en saa vidt mulig praktisk Skoleuddannelse gennem de nyere Sprog, Mathematik og Naturvidenskaberne, og derefter en Afslutning derpaa i Drengens 15—16de Aar ved en Examen af mere reel Character, som den udvidede Præliminærprøve. Atter Andre tilstræbe vel egentlig det Første, men bestemme sig i Tidens Løb paa Grund af Forholdene for det Andet.

Disse forskjellige Bestemmelser lode sig tidligere ikke forene med den samme Skole, og Forældrene maatte derfor allerede paa et tidligt Stadium af Børnenes Liv bestemme sig mellem følgende Alternativ: Realskole eller Latinskole. Ved den nye Lov, som har omdannet det højere Skolevæsen i Danmark, Loven af 1ste April 1871. er det blevet muligt at forene begge Sider i samme Skole. Efter denne Lov kan Adgang til Universitetet opnaaes ad 2 Veie, gennem den historisk sproglige Uddannelse, som mest ligner den tidligere, og gennem den mathematisk naturvidenskabelige. Der er her noget Nyt, som vel

maa siges at stemme med Tidsaanden.

Jeg skal her nu ikke nærmere gaa ind paa hele Indretningen af en saadan lærd Skole af den mathematisk naturvidenskabelige Retning, da man let kan skaffe sig Oplysninger derom i den omtalte Lov af 1ste April 1871, hvis fuldstændige Titel er: Lov om Undervisningen i de lærde Skoler i Danmark*). Da det imidlertid er en saadan Skole, jeg agter at oprette under Navnet Real- og Latinskole, skal jeg dog gjøre opmærksom paa de fordeeltige Sider, denne Skole frembyder.

Naar Eleven har gennemgaaet Forberedelsesklasserne, foreløbig de eneste, hvortil Elever antages, vil han i Regelen i en Alder af 11—12 Aar kunne indtræde i første Klasse af den egentlige lærde Skole. Gjennem 4 etaarige

*) Enhver, som kunde ønske denne Lov med følgende Supplementbestemmelser, vil kunne erholde den hos mig.

Klasser, hvori Undervisningen omfatter følgende Fag: Modersmaalet, Tydsk, Fransk. Religion, Historie, Geografi, Mathematik og Regning, Naturlære, Naturhistorie, Skrivning og Tegning, føres Eleven nu saa vidt, at han ved Udgangen af 4de, sidste Klasse, tager en Examen, der svarer til og giver samme Adkomster som den saakaldte „Alm. Forberedelsesexamen af højere Grad“. For saa vidt som altsaa vedkommende Elevs Forældre til den Tid have fattet anden Bestemmelse, vil han i Regelen i en Alder af 16 Aar kunne træde ud af Skolen med en Del praktiske Kundskaber, som kunne komme ham ypperligt til Nytte, og med en Examen, som foruden at give visse lovbestemte Berettigelser, f. Ex. Adgang til polyteknisk Lærestalt, til Forst- og Landmaalerexamen osv., tillige selv ved Anbringelse i ren privat Stilling afgiver en ingenlunde uvigtig Gradmaaler for hans Flid og Virkelyst. For dem derimod, som ville gjennemgaa de 2 sidste Klasser, 5te og 6te Klasse, afsluttes altsaa

Skolelivet med Afgangsexamen til Universitetet.

I en enkelt Henseende vil der i min Skole afviges fra de kongelige Skoler, som ordnes efter Lov af 1ste April 1871. I dem er der nemlig først Tale om Engelsk i 6te Klasse og det kun paa den Maade, at de Disciple, som bestemme sig for Undervisning i Engelsk, ikke kunne gjøre Fordring paa Undervisning i Tydsk. I min Skole vil der begyndes paa Engelsk samtidig med Tydsk, og da det engelske Sprog i sig selv er saa interessant og desuden har saa faa Vanskeligheder i grammatisk Henseende, nærer jeg ingen Frygt for, at derved skal bevirkes Overlæsselse, men antager endog snarere, at det skal danne en behagelig Afvexling.

III.

Betalingsvilkaarene.

Som det fremgaar af Ovenstaaende, lægger jeg afgjort Vægt paa den rigtige Uddannelse af Barnet fra den første Skoletid af. Det Arbejde, der i den Tid haves med Barnet, mener jeg derfor, er fuldt saa vigtigt og fuldt saa meget at paaskjønne, som det senere; er det vel besørget, saa forskaanes Eleven og hans Forældre for mange bittre Timer.

Men for at dette Øjemed kan naaes, er et begrænset Antal Elever i hver Klasse en nødvendig Betingelse; thi der kræves dertil en omhyggelig Opmærksomhed henvendt paa hvert enkelt Barn. Jeg har derfor troet at maatte sætte Betalingen til 5 Rd. maanedlig for hver Elev; men denne Betaling vil ogsaa omtrent blive den samme hele Skolen igjennem. Skulde denne Ordning af Betalingsvilkaarene forekomme Nogen, som ellers

kunde interessere sig for Skolen, mindre heldig, da ønsker jeg ikke, at dette skulde afholde Nogen fra at henvende sig til mig. Og jeg vil ved samme Lejlighed bemærke, at jeg i denne som i alle Sager vedrørende Skolen kan træffes hver Formiddag i St. Kongensgade 110. 2 Sal og desuden Onsdag, Torsdag, Fredag Kl. 2—4 paa Værnedamsveien 15, 2 Sal, Opgang tilvenstre. Efter Flyttedag er jeg stadig at træffe i Skolelokalet, Værnedamsveien 15, Sidebygningen, som til den Tid vil være undergaaet en fuldstændig Reparation.
